

**Рівненський державний
гуманітарний університет**

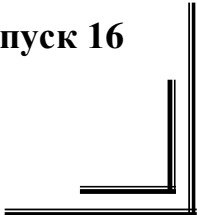

**Актуальні питання
психологічної науки**

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 16

Рівне - 2022

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. Рівне: РДГУ, 2022. Вип. 16. 120 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Воробійов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Ставицька О.Г. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Друкується за рішенням вченої ради РДГУ (протокол № 5 від 26 травня 2022 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2022

Б. Ананьев, К. Альбуханова-Славська, І. Бех, Є. Клімов, Г. Костюк, Б. Ломов розглядали явище самореалізації з позиції професійного самовираження [2].

Е. Галажинський, В. Зарицька, Л. Користильова та Д. Леонтьєв феномен самореалізації вкладали психолого-педагогічний зміст [2]. Є. Селезньова виділяла соціальний аспект як обов'язковий у процесі самореалізації.

І. Смирнов, у свою чергу, розглядав вплив виховання, освіти і праці на особисті якості людини, які є вирішальними у понятті самореалізації. Одразу декілька аспектів структури особистості, що одночасно гармонійно розвиваються завдяки консолідації зусиль в напрямку розвитку потенціалів індивіда, виділяла Л. Користильова в своїх працях щодо самореалізації [2].

Таким чином, самореалізація є явищем багатограним і неоднозначним, яке розглядається у науці під різними кутами. До сьогодні термін самореалізації є тотожним такому поняттю, як самоактуалізація, що ілюструє перехід потенційних можливостей особистості у актуальні. Процес самореалізації триває протягом усього життя і є базовою природньою потребою у розвитку та вдосконаленні задатків. Аналізуючи праці науковців гуманістичного напрямку, можна зробити висновок, що самореалізація є найвищим рівнем розкриття особистості, проявом зрілості і високого духовного розвитку. Отже, самореалізація є творчим, креативним процесом, що сприяє максимальному розвитку здібностей і розкриттю потенціалу особистості.

Список використаних джерел:

1. Диференційна психологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за заг. ред. С. Д. Максименка. К. : Слово, 2013. 595 с.
2. Кравченко Н.Ю. Сучасний підхід до вивчення феномена самореалізації. *Збірник наукових праць. Теорія і практика сучасної психології*. Класичний приватний університет. 2018. № 6. С.137-140. URL: http://www.tpsp-journal.kpu.zp.ua/archive/6_2018/28.pdf
3. Кудинов Н.П., Авдеев Н.П., Архипочкина К.В. Психологическая природа самореализации личности в различных научных школах. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/psihologicheskaya-priroda-samorealizatsii-lichnosti-v-razlichnyh-nauchnyh-shkolah>

ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ВИНИКНЕННЯ ІНТЕРНЕТ-АДИКЦІЇ В ПІДЛІТКОВОМУ ВІСІ

Бабак Анна, здобувач ОС «бакалавр», 4 курс, РДГУ

Керівник: Ставицька О.Г., кандидат психологічних наук, доцент

Сьогодні, у час інтенсивного розвитку інформаційних технологій, Інтернет являється важливим фактором соціалізації великої кількості

підлітків, здійснюючи інформаційний та нормативний вплив на їхню особистість. Важко переоцінити всі зручності, пов'язані з використанням даної мережі, але разом з цим, на фоні інформаційно-технічного прогресу породжуються нові проблеми в житті суспільства. Однією з таких проблем є формування Інтернет-адикції, яка доволі часто зустрічається саме у підлітковому віці.

Підлітковий вік – доволі важкий період розвитку особистості: формується система важливих новоутворень, створюється абсолютно нова зовнішня і внутрішня ситуація особистісного психічного розвитку, відбувається дуже складна трансформація «Я-концепції» та пошук внутрішньої опори. Тобто, даний віковий період супроводжується великою кількістю труднощів та криз, а Інтернет-мережа в певній мірі допомагає підліткам відійти від реального проблемного світу, у віртуальний світ, який нагадує чарівну казку. Саме це робить особистість підлітка досить сензитивною до формування Інтернет-залежності.

Мета публікації полягає у висвітленні результатів емпіричного дослідження особливостей Інтернет-адикції у підлітковому віці.

Термін «адикція» тісно пов'язаний з близькими йому за значенням поняттями, такими як «девіантна» та «адиктивна» поведінки, і розглядається в сукупності з ними.

Адикція – це стан свідомості людини, який характеризується патологічно сильним бажанням здійснювати дії, які призводять до певного психічного стану, найчастіше розслаблення, задоволення, заспокоєння, та нездатністю самостійно справитися з цим. Отже, термін «адиктивна поведінка» тісно пов'язаний із терміном «залежність». [1]

На сьогоднішній день існує велика кількість теорій, які описують чинники зародження і розвитку адиктивної поведінки, які загалом можна поділити на два напрями: перший – психологічний – описує адикцію як феномен, що зумовлений переважно соціальними причинами, другий – як феномен, який пов'язаний із біологічними особливостями біологічної організації людини. [2]

До загальних чинників, які породжують формування схильності до адиктивної поведінки, на думку Н.М. Бугайової відносяться [1]: мода на деякі види ризикованого щодо формування залежності поводження; неадекватний стиль батьківського виховання (гіпоопіка, гіперопіка); заохочення до різних видів адикції в неформальних групах; наявність адиктивної поведінки в найближчому оточенні; поширення в ЗМІ зразків адиктивної поведінки, їх пряму та непряму рекламу; відсутність батьківської прихильності та емоційної підтримки з боку батьків;

нестабільність емоційно-психологічного клімату в сім'ї, постійна конфліктна атмосфера.

До специфічних чинників, які підвищують ризик розвитку адикції в підлітковому та молодому віці дослідники відносять [2]:

- гедоністичну спрямованість цінностей молодіжної субкультури;
- нестійкість системи цінностей особистості;
- схильність до експериментування;
- емоційну нестабільність;
- недостатність навичок подолання проблем.

На думку А. Адлера, причиною зародження і подальшого розвитку адиктивної поведінки є низька самооцінка. Відповідно до теорії С. Даулінга, – потреба в уникненні сильних афектів. Т. Шибугані вважає, що причиною розвитку адикції є потреба в уникненні фрустрацій. [2]

Н. Пихтіна вказує на те, що на розвиток адиктивної поведінки у підлітків впливають такі чинники: емансипація, компенсації, стрес, незайнятість, відсутність пізнавальних інтересів. [3]

Н. Максимова вказує на наявність особистісної схильності до адиктивної поведінки, що проявляється у нездатності особистості адекватно сприймати життєві ситуації, адекватно ставитися до людей і до самої себе, правильно регулювати свою поведінку. [2]

Виходячи з результатів проведеного емпіричного дослідження, можна сказати, що більшість підлітків знаходиться на стадії захоплення Інтернет-мережею, а п'ята частина - є Інтернет-залежними. До того ж, одними з психологічних детермінант виникнення Інтернет-залежності в підлітковому віці є: більшою мірою тривожного чи дистимічного);

- наявність високого рівня самотності;
- наявність певних депресивних станів.

Отже, Інтернет-адикція – доволі значна проблема сучасних підлітків, яка досліджується великою кількістю психологів, науковців та інших діячів. Дана проблема має досить велику низку психологічних чинників виникнення та подальшого розвитку, і потребує вирішення, або ж профілактики для запобігання її виникненню і формуванню.

Список використаних джерел:

1. Бугайова Н. М. Психологічні закономірності розвитку адикцій в онтогенезі. Проблеми загальної та педагогічної психології : Зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г.С. Костюка АПН України / ред. С. Максименко. 4-те вид. Київ, 2010. Т. 12. С. 48–57.

2. Максимова Н. Ю. Психологія адиктивної поведінки: навчальний посібник. Київ : Київ. ун-т, 2002. 308 с.
3. Пихтіна Н. П. Формування професійно-педагогічної готовності майбутнього вчителя до профілактики адиктивної поведінки учнів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. Київ, 1999. 20 с.

ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Байдак Валерія, здобувач ОС «бакалавр», 3 курс, РДГУ

Керівник: Демчук О.О., кандидат психологічних наук, доцент

Волонтерство – це добровільний вчинок окремої людини чи групи, що вільно віддає свій час та працю на громадські роботи . Це акт вільного здійснення діяльності для організації чи громади без будь-яких витрат. Це також означає добровільно присвятити свій час і своє серце покращенню суспільства.

Мета публікації полягає у висвітленні результатів волонтерської діяльності, де відчувається розвиток громадської свідомості, патріотичного виховання, посилення суспільної згуртованості громадян України на основі загальнолюдських цінностей та національних традицій.

«Кожна людина винна у всьому доброму ,чого не зробила» – Вольтер. Яким би маленьким не було ваше добро, робіть це. Жодна волонтерська робота не є незначною. Тому що ви будете нести відповідальність за те добро, чого не зробили. Волонтерські організації здійснюють підготовку волонтерів шляхом проведення інструктажів, навчальних тренінгів, семінарів, практичних занять, конкурсів, змагань. Знання та навички необхідні для провадження волонтерської діяльності, волонтери-студенти також набувають шляхом самоосвіти. Студенти, які займаються добровільними роботами, завжди мають посмішку на обличчі, оскільки це знімає депресію та надає вам спокійного душевного стану. Є прекрасна радість, яка приходить, коли ти знаєш, що вільно робиш дію, для покращення суспільства.

Волонтерство – це спосіб зустріти нових людей та побудувати ваш зв'язок. Це зближує вас з однодумцями та допомагає складати плідні та тривалі стосунки.

«Те, що ми робимо для себе, вмирає з нами , те, що ми робимо для інших, залишається і є безсмертним» – Альберт Пайк.

Якщо говорити простіше, то багато речей, які ми робимо для себе, ми не можемо запам'ятати, коли нас вже немає, але те, що ми робимо для

Зміст

Вступ	3
Артемова О. Психосоціальна допомога в умовах кризи	4
Бабак К. Роль прив'язаності у сприйманні романтичних взаємин чоловіками та жінками.....	6
Главінська О. Особливості психологічного супроводу призovníків строкової служби.....	8
Романюк В. Механізм боротьби або втечі як модель поведінки: психофізіологічні та клінічні аспекти.....	9
Рудюк О. Ціннісні пріоритети суб'єктів освітнього процесу у вищій школі.....	13
Савуляк В., Камінський А., Чичук Ю. Використання групового фокусованого інтерв'ю при підготовці соціальних проєктів для внутрішньо переміщених осіб.....	16
Савуляк В., Курята Н., Бабак А. Порівняльний аналіз ефективності кількісних і якісних методів соціально-психологічних досліджень	20
Андрійчук М. Особистісно-професійне самовизначення у ранній юності	25
Апостол М. Основні напрямки вивчення самореалізації особистості у психологічній науці.....	27
Бабак А. Психологічні чинники виникнення інтернет-адикції в підлітковому віці	30
Байдак В. Волонтерська діяльність студентської молоді	33
Балаушко О. Психологічні особливості виникнення шкільної дезаптації у дітей молодшого шкільного віку.....	34
Вінярська М. Особистісне самовизначення студентів у освітньому процесі.....	36
Воробей О. Психологічні особливості дітей підліткового віку та їх урахування в педагогічному процесі	39
Гамчук М. Психокорекційна робота з батьками, які виховують дітей з особливими потребами.....	42
Грицюк К. Психологічні особливості подолання тривожності студентів-психологів в умовах війни	43
Гурінчук Д. Професійне самовизначення: теоретичний аналіз.....	46
Гуцало Д. Психологічні особливості соціально-психологічної адаптації вимушено переселених осіб	48
Дереженко С. Психокорекція соціально-психологічного клімату в групі підлітків.....	51
Зайчук О. Військові дії як чинник міжособистісного конфлікту в	

підлітковому віці	53
Касянчик Л. Емпіричне дослідження психологічних чинників девіантної поведінки дітей підліткового віку	56
Кобець Д. Проблема креативності в психологічній науці	58
Козенюк М. Співвідношення емоційного інтелекту та комунікативної компетентності студентської молоді	60
Козенюк М. Теоретичний аналіз проблеми комунікативної компетентності студентської молоді	64
Конончук А. Психологічні особливості розвитку юнацького віку	66
Крук Я. Психологічні чинники підвищеної агресивності у дітей молодшого шкільного віку	69
Куришко А. Психологічні чинники подолання інтернет-залежності у підлітків	71
Курята Н. Дослідження життєстійкості як умови професійного зростання студента психолога	73
Левандовська А. Психологічні дослідження емоційного інтелекту у сучасній науці	75
Микитюк В. Психологічні особливості прояву агресивної поведінки у підлітковому віці	78
Мельникович І. Психологічні особливості прояву тривожності у підлітковому віці	80
Мовчко О. Вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на виникнення депресивних станів	83
Осіпчук А. Особливості формування гендерної ідентичності особистості у підлітковому віці	85
Парчук Т. Емоційний інтелект як чинник саморегуляції студентської молоді	88
Подерня Н. Психологічні чинники успішної адаптації особистості у соціальному середовищі	93
Пшенична Л. Емпатія як чинник розвитку міжособистісних відносин	95
Радчук О. Вплив емоційного інтелекту на розвиток міжособистісних стосунків сучасної молоді	98
Романюк О. Психологічні особливості впливу емпатії на розвиток комунікативної компетентності студентів	100
Сова Я. Психологічні проблеми вимушених трудових мігрантів	102
Хома О. Психологічні підходи до вивчення феномену академічної прокрастинації у студентському віці	105
Хомюк І. Психологія конфлікту у сучасній науці	108
Цицюра Д. Експериментальне дослідження проявів булінгу в освітньому середовищі	111

Цицюра О. Самоактуалізація майбутніх психологів у процесі професійної підготовки	114
Шуріна В. Психологічна корекція комунікативних навичок студентів	116
Зміст	118

Електронне видання

Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства

Випуск 16

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Формат 60x80/16. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 5,9.